Do druku nr 1374

KRASP Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich

Warszawa, 2 lipca 2025 r.
KRASP/186//2025

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.150.5.2025
Data wpływu 04.07.2025

Szanowny Pan
Dariusz Sałamończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo nr SPS-III.020.150.4.2025 z 18 czerwca 2025 roku w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadanie publiczne oraz niektórych innych ustaw, w załączeniu przesyłam opinię Zespołu ds. Cyberbezpieczeństwa Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Przewodnicząca KRASP

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Katowice 2025.06.30

Przewodnicząca KRASP

Prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska

Opinia

dotycząca projektu zmian w ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (RM-0610-79-25)

1. Uwagi ogólne.

Przedłożony do opinii projekt ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (RM-0610-79-25) jest obszernym dokumentem oczekiwanym przez podmioty publiczne. Swoim zakresem projekt doprecyzowuje szereg obowiązków i zasad działania podmiotów realizujących zadania publiczne w tym przez uczelnie wyższe (także niepubliczne), instytuty badawcze, Centrum Łukasiewicz oraz instytutów działających w Sieci Badawczej Łukasiewicz, federacji podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki.

Zakres podmiotowy został uszczegółowiony. Dotychczas obejmował: uczelnie, federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, instytuty badawcze, jednostki organizacyjne tworzone przez Polską Akademię Nauk, Polską Komisję Akredytacyjną oraz Radę Doskonałości Naukowej. W chwili obecnej podmioty te zostały ujęte w art. 2 ust. 1 pkt. 1 „jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 o finansach publicznych". Dotychczasowe przepisy obowiązującej ustawy odnosiły się ogólnie do „uczelni" jako podmiotów podlegających regulacji co nastręczało wątpliwości odnośnie uczelni niepublicznych. Projekt wyraźnie zostaje rozszerzony na te podmioty (art. 2 ust. 1 pkt. 6). Zmiany te są kompatybilne z projektem zmian w

ustawie o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa procedowanym przez Radę Ministrów, gdzie te same podmioty związane ze szkolnictwem wyższym będą zobowiązane, jako podmioty krytyczne lub jako podmioty ważne, do wprowadzenia działań w zakresie cyberbezpieczeństwa. W takim ujęciu należy uznać proponowane w opiniowanym akcie zmiany za słuszne.

Istotnej zmianie ulega zakres wyłączenia dla uczelni wyższych niektórych przepisów. Podmioty te były w ogóle wyłączone z obowiązku badania osiągnięcia interoperacyjności oraz kontroli przestrzegania przepisów ustawy. W projektowanych zmianach wskazane jednostki (w tym instytuty badawcze, Centrum Łukasiewicz, instytuty działające w ramach Sieci Łukasiewicz, uczelnie, federacje podmiotów szkolnictwa wyższego i nauki, PAN i tworzonych przez nią jednostki organizacyjne, PKA, RDN) podlegają pod obowiązek badania interoperacyjności a także wdrażanych API, podlegają także pod kontrolę z wyłączeniem zastosowania art. 25, art. 25 a i art. 28 czyli nadzoru m.in. Prezesa Rady Ministrów.

W projekcie uściślono szereg definicji jak „rejestr publiczny", „przedsięwzięcie informatyczne o publicznym zastosowaniu; czy nowe jak „założenia przedsięwzięcia informatycznego o publicznym zastosowaniu", „interfejs programistyczny aplikacji", „model architektoniczny"; „Architektura Informacyjna Państwa" czy doprecyzowano pojęcie „metadane" wiążąc z definicją z art. 2 pkt. 10 ustawy z 11 sierpnia 2021 o otwartych danych i ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego.

2. **Cel projektu ustawy:**

Nowelizacja ustawy o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne, zawarta w opiniowanym projekcie ma na celu implementację rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/903, znanego jako Akt w sprawie Interoperacyjnej Europy. Pomimo iż ustawa ma charakter deregulacyjny, w praktyce nakłada nowe, znaczące obowiązki na szerokie spektrum instytucji, w tym uczelnie wyższe, instytuty badawcze i federacje naukowe. Projektowana regulacja, mimo słusznych celów, budzi obawy w zakresie jej wpływu na szkolnictwo wyższe.

3. **Nowe obowiązki dla uczelni:**

3.1. Obowiązki techniczne i informatyczne

Projekt nakłada na uczelnie obowiązek:

- dostosowania systemów IT do Krajowych Ram Interoperacyjności (KRI) (co już wynikało w sporej mierze z dotychczasowych przepisów, jednakże nie były one w pełni realizowane przez

uczelnie) w szczególności poprzez stosowanie rozwiązań zapewniających zgodność z metadanymi rejestrów publicznych i API systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych (art. 12l). Wprawdzie, tak jak dotychczas zgodnie z art. 13 ust. 1a obowiązku powyższego nie stosuje się do systemów teleinformatycznych używanych dla celów naukowych i dydaktycznych, jednakże zakres takich systemów dla podmiotów szkolnictwa wyższego jest bardzo wąski i nie obejmuje innych działań tychże podmiotów w tym administracyjnych, dokumentacyjnych itd. - wyłącznie naukowych oraz wyłącznie dydaktycznych. **Warto w tym miejscu postulować zmianę art. 13 ust. 1a w brzmieniu: „Postawienia ust. 1 nie stosuje się do systemów teleinformatycznych używanych w celach naukowych lub dydaktycznych",** co pozwoliłoby na wyłączenie zarówno systemów używanych w celach naukowych, w celach dydaktycznych a także celach naukowych i dydaktycznych.

- wdrożenia i dokumentowania API dla wszystkich systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych z wyłączeniem systemów używanych w celach naukowych i dydaktycznych (art. 13 ust. 5),
- przekazywania i publikacji danych w repozytorium interoperacyjności (art. 12k),
- przeprowadzania ocen interoperacyjności krajowej przed każdą istotną zmianą systemów (art. 12n),
- zapewnienia kompatybilności systemów z otoczeniem prawnym i technologicznym innych podmiotów publicznych.

3.2. Obowiązki sprawozdawcze i kontrolne

Uczelnie będą podlegać:

- zgłaszaniu informacji wymaganych projektem ustawy do inwentaryzacji systemów i rejestrów publicznych (art. 20ga),
- opiniowaniu lub monitorowaniu przez nowy Komitet ds. Cyfryzacji wskazanych w projekcie ustawy przedsięwzięć informatycznych (art. 17a),
- obowiązkowi uzyskania pozytywnej opinii Komitetu jako warunku finansowania wskazanych w projekcie ustawy projektów (art. 17b), przy czym dla opinii uwzględnia się m.in. zgodność ze strategią Cyberbezpieczeństwa Rzeczpospolitej, zgodności z Krajowymi Ramami Interoperacyjności, zgodności z zasadami doręczenia korespondencji określonej w ustawie o doręczeniach elektronicznych itd.
- raportowaniu statystyk użycia API, punktów dostępowych oraz sposobów integracji.

4. Krytyczne uwagi prawne i ryzyka

4.1. Brak proporcjonalności i elastyczności

Projekt ustawy nie rozróżnia uczelni pod względem wielkości, rodzaju, zakresu działania ani dostępu do finansowania publicznego. Ten brak elastyczności skutkuje przerzuceniem znacznych kosztów na małe i niepubliczne uczelnie, które mogą nie być w stanie wdrożyć zaawansowanych struktur IT zgodnych z KRI i AIP bez wsparcia zewnętrznego.

4.2. Ryzyko naruszenia autonomii uczelni

Kompetencje Komitetu ds. Cyfryzacji, w tym warunkowanie realizacji i finansowania projektów od jego opinii (art. 17b ust. 1), naruszają konstytucyjną zasadę autonomii uczelni (art. 70 ust. 5 Konstytucji RP). Tworzy to ryzyko centralizacji decyzji oraz uzależnienia strategicznych działań cyfrowych od czynników politycznych. Z drugiej strony jest słuszne dla interesu interoperacyjności usług cyfrowych w Państwie, kompatybilności działań i integralności systemów oraz interoperacyjności przekazywanych danych

4.3. Wysokie koszty i niedookreślone wsparcie finansowe

Projekt nie przewiduje żadnych mechanizmów kompensacyjnych dla uczelni zmuszonych do wdrożenia nowych narzędzi, dokumentacji czy zmian organizacyjnych. Brak zapewnienia środków z budżetu państwa lub funduszy europejskich oznacza, że obowiązki te będą realizowane kosztem bieżącej działalności dydaktycznej i naukowej. Uczelnie, zwłaszcza mniejsze jednostki naukowe i niepubliczne szkoły wyższe, nie posiadają kadr ani infrastruktury do realizacji rozbudowanych wymogów interoperacyjnych. Wymagania dotyczące tworzenia modeli architektonicznych, integracji z repozytorium API czy prowadzenia ocen interoperacyjności wykraczają poza tradycyjny zakres działania uczelni i mogą prowadzić do paraliżu projektów cyfryzacyjnych.

5. Rekomendacje i postulaty legislacyjne

1. Wprowadzenie podziału podmiotów według skali działania (np. na małe/duże uczelnie) i dostosowanie zakresu obowiązków.
2. Umożliwienie fakultatywnego stosowania niektórych rozwiązań (np. repozytorium API) przez uczelnie niepubliczne.
3. Wydłużenie okresu przejściowego na wdrożenie przepisów

4. Zapewnienie stałego wsparcia finansowego przez MEiN lub resort cyfryzacji na pokrycie kosztów dostosowania.
5. Włączenie przedstawicieli KRASP, do procesu konsultacji i ewaluacji wdrażania przepisów.
6. Jasne zdefiniowanie uprawnień Komitetu ds. Cyfryzacji oraz ograniczenie ich do funkcji opiniodawczych w odniesieniu do podmiotów naukowych

Przewodniczący Zespołu KRASP ds. cyberbezpieczeństwa

Dr hab. prof. UŚ

Dariusz Szostek